

Internationellt engagemang, försvars- och säkerhetspolitik, EU

Antaget av riksstämman i Stockholm 2005

Utrikes- och försvarspolitik

5 En ny syn på säkerhet – ”Mänsklig Säkerhet” – håller på att växa fram. Kränkningar av mänskliga rättigheter, humanitära katastrofer, inbördeskrig, naturkatastrofer, organiserad brottslighet och människohandel är i första hand inte hot mot staters säkerhet utan hot mot deras befolkningar. Mer uppmärksamhet måste läggas på förebyggande och fredsbyggande åtgärder samt utvecklingsfrågor och mänskliga rättigheter. Begreppet Mänsklig Säkerhet innebär att det internationella samfundets ansvar understryks. Ett viktigt steg i det sammanhanget är upprättandet av den Internationella
10 Brottmålsdomstolen, ICC.

Svensk utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik har tidigare alltid utgått ifrån den svenska självbilden, från behovet att skydda oss själva. Neutralitetstanken är ett resultat av denna självbild. I och med att insikten om internationalisering och globalisering har ökat har vi insett att det är dags
15 att frånga neutraliteten som ledstjärna för svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Den säkerhetspolitiska doktrinen från 2002 bekräftar detta.

Utrikespolitik

Sverige behöver en ny utrikespolitik. En utrikespolitik som vågar ta ställning för de svaga i världen,
20 som vågar säga ifrån när brott begås och vågar kämpa för en hållbar utveckling, fred och nedrustning. Sverige ska göra sin röst hörd och vi ska göra det i samarbete med andra.

Centerpartiets vision för svensk utrikespolitik är fria och demokratiska stater, där människor lever i trygghet. Bärande delar i svensk utrikespolitik ska vara värnandet av mänskliga rättigheter, en
25 säkerhetspolitik som bidrar till fred och stabilitet, samt arbetet för en hållbar miljö.

Valen i Afganistan, Irak och Palestina har visat att demokratin gör framsteg. Genom att rösta i valen har människorna i dessa länder visat sina förhoppningar om frihet och självbestämmande. Den demokratiska världen måste nu aktivt stödja den positiva utvecklingen, något som tyvärr inte alltid
30 skett i historien. Den Europeiska Unionen (EU) kan här ses som ett verktyg, vilket kan bidra till att den ovan nämnda utrikespolitiska visionen uppnås. EU har haft en positiv inverkan på exempelvis Turkiet, som i arbetet för ett framtida EU-medlemskap, förbättrat ett flertal aspekter ur

demokratihänseende. Landets politiska ledning har arbetat med ett flertal reformer vilka har hjälpt till att stärka landets politiska pluralism och tillåtit att moderata grupper fått tillträde till makten. Det är av största vikt att EU fortsätter följa utvecklingen i Turkiet, så att reformarbetet inte stagnerar utan fortsätter gå åt rätt håll. EU borde även erbjuda liknande incitament för att få förändringar på flera andra håll i världen genom att erbjuda ett tätare samarbete, än det som finns idag, inom ett flertal områden. Detta skulle kunna bidra till en förbättrad demokratisk utveckling i länderna.

40 EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik kan förbättras ytterligare. Fortfarande saknas inre samstämmighet, resurser och beslutsamhet för att den ska kunna vara den balans i världspolitiken som vi vill se den. I den mån det finns en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik är den till största delen reaktiv, inte aktiv. Detta beror till stor del på att man måste invänta beslut från 25 medlemsländer. Det finns flera områden där en stark gemensam utrikes- och säkerhetspolitik kan vara avgörande. Ett exempel är Ryssland, där det allt mer auktoritära styret i landet kan få 45 konsekvenser som även påverkar säkerheten i Europa. Tjetjenienkriget har börjat sprida sig till andra delar av Kaukasus och Rysslands president vill att rysk polis, militär och säkerhetstjänst ska gå ännu hårdare fram mot tjetjenska separatister och andra gerillagrupper. Utmaningen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik är att skapa en politik som uppmärksammar involverade 50 vitala intressen och skapar en beredskap att ta initiativ.

FN-reform

De senaste åren har inte varit goda för FN:s rykte. *Oil-for-food* programmet i Irak är kantat av skandaler och FN-soldaterna i Kongo anklagas för sexuella trakasserier och utnyttjande. Dessutom har chefen för UNHCR avgått till följd av sexuella trakasserier. Arbetet som FN står inför detta år, 55 Millenniemålen och FN-reform, måste resultera i konkreta förbättringar, för att rädda organisationens rykte och trovärdighet.

Världen har förändrats sedan FN skapades 1945. Nya typer av hot har tillkommit och befintliga 60 typer av hot har bestått. Idag verkar FN i en värld präglad av kärnvapenhot, terrorism, stater som kollapsar, fattigdom, sjukdomar och inbördeskrig. FN:s generalsekreterare har tillsatt en arbetsgrupp som kommit med förslag på hur FN och arbetet inom FN ska förbättras och förändras. Detta för att bli den effektiva organisation som världen behöver för 2000-talet.

65 Centerpartiet välkomnar reformeringen av FN. Centerpartiet stödjer förslagen om hur arbetet i Generalförsamlingen ska förbättras och förändras. Förslagen går ut på att Generalförsamlingens

dagordning ska förkortas och mer återspegla de utmaningar som världen står inför. Mindre och mer fokuserade kommittéer kan hjälpa till att skärpa och förbättra resolutioner som sedan tas i
70 Generalförsamlingen. Inom FN-sekretariatet bör FN: s ungdomsprogram förstärkas, för att kunna
fylla den koordinerande funktion mellan de olika FN-organens ungdomsarbete som krävs för att
stärka ungdomsperspektivet i FN-systemet. Centerpartiet stödjer även förslaget att
Generalförsamlingen ska skapa bättre mekanismer för kontakter med organisationer från det civila
samhället. Här är det viktigt att det blir en bred representation av organisationer, både genom
inriktning och geografiskt verksamhetsområde.

75

Centerpartiet välkomnar förslaget om en ny ”fredsbyggande kommission” inom FN. Uppgifterna
för denna kommission blir att stoppa konflikter, öka hastigheten i övergången till fred och stabilitet
och stärka institutionella kapaciteter. Kommissionen ska arbeta i nära samarbete med regionala
organisationer och internationella finansieringsinstitut. För att vara effektiva i dessa svaga stater
80 måste utvecklingsbiståndet kombineras med andra åtgärder såsom säkerhetsgarantier och
uppföljning av mänskliga rättigheter. Många biståndsorganisationer har svårigheter med att verka i
de svaga staterna, men det är precis här som hjälpen behövs.

I arbetet rörande säkerhetsrådets reformation har två olika modeller föreslagits. Dels ”Modell A”
85 som utöver de redan permanenta medlemsstaterna med vetorätt ([USA](#), [Storbritannien](#), [Ryssland](#),
[Kina](#) och [Frankrike](#)) innehåller sex nya permanenta platser utan veto och tre nya två-års mandat
utan veto. Dessa delas mellan de större regionerna i världen. ”Modell B” föreslår inga nya
permanent platser utan skapar en ny kategori av åtta stycken fyraåriga mandat som går att förnya,
samt en kategori för tvåårigt mandat som inte går att förnya. Även dessa fördelas mellan de större
90 regionerna i världen. Centerpartiet anser att ”modell A” är att föredra, vidare vill Centerpartiet slopa
vetorätten i säkerhetsrådet för att skapa ett samarbete med lika villkor inom FN.

Trovärdighet kräver konsekvenser. När ett beslut är fattat i FN: s säkerhetsråd skall det land som är
föremål för beslutet automatiskt utsättas för konsekvenser. Framöver bör därför gälla att när ett
95 första beslut är fattat skal det samtidigt beslutas vilka konsekvenser som kommer att ske om landet
inte efterlever resolutionen.

Bistånd

Biståndsmålet är att Sverige ska avsätta 1 % av BNI till bistånd. Svenskt utvecklingsbistånd uppgår
100 år 2005 till 22,4 miljarder. Inom biståndsarbetet prioriteras arbetet mot hiv/aids,

jordbruksutveckling och insatser för de allra fattigaste. Det ska finnas ett rättighetsperspektiv och ett demokratikrav i biståndet. Centerpartiet har i riksdagen avsatt anslag för miljöbistånd. En hållbar utveckling förutsätter att de tre dimensionerna ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet ges utrymme och inte prioriteras bort av kortsiktiga ekonomiska intressen.

105

För att FN: s millenniemål om halverad fattigdom år 2015 ska kunna uppfyllas är det oerhört viktigt att riktade insatser för kvinnor görs. I många av tredje världens länder är det kvinnor som ”bär upp” civilsamhället. Detta gör att kvinnor ofta är nyckeln till en hållbar utveckling. I krigs- och konfliktsituationer är det också ofta kvinnorna som upprätthåller de vitala samhällsfunktionerna samtidigt som de löper störst risk att utsättas för våld och andra övergrepp. Stora insatser behövs för att skydda kvinnor mot våld och övergrepp i såväl freds- som krigstid.

110

Ett annat av FN: s Millenniemål handlar om att nå en miljömässigt hållbar utveckling. Delmålen under detta mål är halvera andelen befolkningen som saknar tillgång till rent dricksvatten innan 2015 och att förbättra livsvillkoren för de 100-tals miljoner människor som lever i slumområden. Svenskt utvecklingsbistånd ska inte leda till klimatförändringar. För att detta inte ska kunna ske bör allt svenskt bistånd undergå en klimatpåverkande analys.

115

Vattenfrågorna har fått allt större uppmärksamhet i de senaste internationella utvecklingsprocesserna. I Johannesburg 2002 på världstoppmötet om hållbar utveckling var vattenfrågorna en av de viktigaste frågorna. Framtida lösningar borde satsa på en vattenhushållning som beaktar hela problematiken och inte bara utvecklar vattenförsörjningen. Detta är viktigt av den anledningen att största delen av vattenförbrukningen sker inom jordbruket. Också förebyggandet av vattenrelaterade naturkatastrofer och återuppbyggandet efter skadorna förutsätter ett vidare perspektiv i vattenhushållningen. Idag används endast 2,79 procent av det svenska utvecklingsbiståndet till utbildning, hälsa, vatten och sanitet. Detta trots att Sverige vid World Summit for Social Development 1995 förband sig att använda 20 procent av utvecklingsbiståndet till detta ändamål. Sverige bör leva upp till sitt löfte om att använda 20 procent av utvecklingsbiståndet till sociala frågor.

125

130

Hälften av världens fattiga är barn och ungdomar. Om världen skall kunna uppnå millenniemålen till 2015 måste ungdomar och ungdomars egna organisationer vara delaktiga. Därför ska en större andel av biståndet kanaliseras via ungdomsorganisationer. Detta gäller inte minst den preventiva HIV/AIDS-bekämpning som bäst sker via utbildning från ungdom till ungdom.

135

Centerpartiet har ett, i jämförelse med regeringen, väsentligt höjt biståndsanslag. Ett nytt anslag bör skapas inom biståndsramen med delar av dessa ytterligare medel som avsatts i Centerpartiets långtidsbudget. Det anslaget ska användas i internationella insatser som gränsar mellan civilt och militärt. Dagens uppdelning är för stel och skapar problem i användandet. En mer flexibel användning av medel skulle bidra till bättre möjligheter att skapa en fredligare, tryggare och säkrare värld. Exempel är polisutbildningar och uppbyggandet av rättsväsenden. Försvarets internationella verksamhet behövs för att skapa ordning i kaoset och för att civila insatser ska kunna påbörjas. I en del fall, som exempelvis minröjning, är gränsdragningen mellan vad som är civilt och militärt svår att dra. Finansieringen för denna nya anslagspost bör ske genom omfördelningen inom nuvarande biståndsram och den internationella delen inom försvarsbudgeten.

Den biståndspolitik som idag bedrivs inom ramen för EU-samarbetet saknar idag en enhetlig politisk målsättning. Det finns även uppenbara brister i samstämmigheten när det gäller utvecklingspolitik och fattigdomsbekämpning. Bristen på koherens mellan handels- och jordbrukspolitiken och utvecklingspolitiken är kanske den mest uppenbara svagheten. EU:s biståndspolitik måste gå i takt med övrig politik. Att lätta på exportrestriktioner för fattiga länder kan många gånger vara långt mer effektivt än regelrätt bistånd. Handelspolitiken och biståndspolitikerna får inte motarbeta varandra. Centerpartiet vill se en rejäl genomlysning av målen för EU:s biståndspolitik och hur handelspolitiken kan ändras för att inte stå i strid med dessa. Det är av yttersta vikt att anslaget bistånd också utnyttjas.

Naturkatastrofer

Sammanlagda antalet dödsoffer av jordbävningar vilka inte är klimatrelaterade, samt värmeböljor och tornados blev under 2004 75 000, inräknat de 40 000 som dog i jordbävningen i Iran i december. Värmeböljan i Europa förra sommaren krävde 20 000 liv. Den senaste och kanske hittills värsta naturkatastrofen är den som orsakades av tsunamin i Sydostasien i december 2004. Själva jordbävningen och därefter följande flodvåg berodde inte på klimatförändringar. Men stora delar av skadegörelsen kunde ha undvikits om de skyddande mangroveskogarna hade funnits kvar. För några decennier sedan täckte mangroveskogarna stora delar av de tropiska och subtropiska kusterna. Idag återstår endast hälften av mangroven. Turistsatsningar är en orsak till att mangroven förstörts. Odling av jätteräkor är en annan orsak till att mangroven förstörts. Nu krävs samverkan för att skydda och återplantera mangroveskogarna. Den uppgiften vilar inte bara på de länder som drabbats, utan även på turistbranschen och biståndsorganen.

170 Många av dödsoffren efter naturkatastrofer kunde ha räddats om förberedelserna varit bättre. Förstörelsen kan reduceras kraftigt om regeringarna vidtar rätt åtgärder för att minska riskerna innan katastroferna inträffar, istället för att försöka mildra effekterna efteråt. Ökad uppmärksamhet samt miljöpolitiska åtgärder för att förebygga klimatförändringar som orsakar naturkatastrofer bör mera kraftfullt föras in i det internationella arbetet.

175

En katastroffond bör skapas inom ramen för FN. Naturkatastrofen i Sydostasien visade att det internationella samfundet måste handla snabbt och öppet när nöden kallar. Tyvärr glöms allt för många katastrofer bort av världssamfundet. FN bör ha en fond för akut katastrofhjälp. De nordiska länderna bör kunna ta initiativ i denna fråga. Självklart bör även EU ha en beredskap att agera när katastrofer händer.

180

Att även Sverige kan drabbas av naturkatastrofer fick vi se prov på den 8:e och 9:e januari i år. Under två dagar drog stormen Gudrun fram över södra delen av vårt land och drog med sig människors sparkapital, hopp och drömmar. Att den enskilde eller kommunen ska stå för hela notan vid sådana här katastrofer är orimligt. Centerpartiet vill med tanke på kommande naturkatastrofer på 185 sikt inrätta ett nationellt katastrofkonto för att bistå kommuner, företagare och privatpersoner som drabbats hårt vid stora katastrofer. Fonden ska kunna användas vid katastrofer som drabbar såväl enskilda som hela eller stora delar av samhället. Katastrofkontot skall kunna användas för katastrofer utomlands, där många svenskar drabbas, såväl som här hemma.

190 (Delar av motion 601)

Försvarspolitik

En ny syn på säkerhet – ”Mänsklig Säkerhet” – håller på att växa fram. Kränkningar av mänskliga rättigheter, humanitära katastrofer, inbördeskrig, naturkatastrofer, organiserad brottslighet och 195 människohandel är i första hand inte hot mot staters säkerhet utan hot mot deras befolkningar. Sveriges säkerhet kan således inte längre ses som ett isolerat begrepp. Vår säkerhet är beroende av säkra och stabila länder, främst i vår geografiska närhet, men även längre bort. Internationellt samarbete är viktigt för bevarandet av fred och säkerhet. Totalförsvarets sammansättning, roll och uppgift i förhållande till berörda myndigheter behöver ses över. En tydligare och ny syn på 200 totalförsvarets sammansättning, roll och uppgift bör skapas.

Konsekvenser av senaste försvarsbeslutet

Försvarsbeslutet som togs i december 2004 påverkade ett stort antal människor och flera orter.

205 Dessa kommer att känna av konsekvenserna under en lång tid framöver. Det är viktigt att den kompetens som nu försvinner från försvarsmakten tas väl tillvara. Likaså är det viktigt att de stödåtgärder som lovats de olika orterna genomförs.

210 Försvarsbeslutet har även lett till förändrade planeringsförutsättningar. Detta har lett till att flera åtgärder vidtagits. För verksamhetsåret 2005 har tidigare beställd materiel omplanerats i stor omfattning och inom förbandsverksamheten har omfattande ambitionssänkningar gjorts. För åren 2006-2007 tillkommer besparingar genom uppsägning av civila och officerare. Nyrekrytering av officerare kan därmed inte genomföras under de närmaste två åren vilket försvårar möjligheterna att personalförsörja våra internationella insatser på sikt.

215 Det senaste försvarsbeslutet innebar även att huvuduppgifterna för försvaret förändrades. Tidigare var stöd till samhället en av huvuduppgifterna. Så är inte fallet längre. Idag ska totalförsvaret säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

220 Vi lever i en tid av terrorism, klimatförändringar, globala epidemier, massflyktsituationer och andra faktorer som kan utsätta det fredstida samhället för extrema påfrestningar. Sverige har drabbats av en rad allvarliga kriser de senaste åren: Estonia-olyckan, Göteborgsbranden, kravallerna i Göteborg, mordet på utrikesministern Anna Lindh, flodvågskatastrofen i Sydostasien och stormen i Sydsverige. Alla dessa händelser har ställt höga krav på en nationell svensk förmåga till krishantering. Försvarsmakten innehar kompetens och i många fall även utrustning som behövs för
225 att bistå samhället i olika situationer. Centerpartiet kräver att stödet till det civila samhället åter blir en av det moderna försvarets huvuduppgifter.

(Motion 603, 604 samt delar av motion 601)

230 Det är just vid nationella påfrestningar och kriser som medborgarna måste kunna sätta sin tillit till dem som är satta att styra landet. Det är uppenbart att krishanteringen på nationell nivå inledningsvis inte fungerade under flodvågskatastrofen. Ledning på nationell nivå måste kunna påbörjas på vagt underlag, under starkt yttre informationstryck och med krav på snabba och målinriktade beslut. För detta krävs en professionell organisation på nationell nivå som, utifrån en grundläggande struktur för krishantering, kan hantera alla olika slags krissituationer.

235 Senaste försvarsbeslutet löste inte frågan om värnpliktstjänstgöringen. Det är tveksamt om den grundorganisation som fastställdes ger tillräckliga förutsättningar för att uppfylla de internationella åtaganden som Sverige gör. Ambitionerna är höga och skall bli ännu högre. Regler och former för

240 uttagning och utbildning måste omprövas. Värnplikssystemet skall i framtiden omfatta även kvinnor för att säkerställa en kompetent och jämställd Försvarsmakt.

(Motion 605-606)

245 Det finns ett flertal olika frivilligorganisationer inom försvarsområdet. Dessa bidrar till totalförsvarets folkliga förankring. De utgör en rekryteringsgrund och bas för totalförsvaret. De bidrar även demokratins fortlevnad i Sverige. De frivilliga insatserna på ideell grund inom totalförsvaret måste samhället slå vakt om.

(Motion 602, 607)

250 **Nya försvarsbesked**

Försvarets ekonomiska situation är svår. I enlighet med senaste försvarsbeslut ska försvarets utgifter dras ner redan under nästa år. Besparingarna på tre miljarder per år slår igenom med full kraft för 2007 och 2008. Samtidigt ska det svenska försvaret upprätta en stridsgrupp för utlandstjänst. Var besparingarna ska ske är inte klart. All verksamhet inom försvaret hotas ännu. Hela system som 255 överlevde försvarsbeslutet i december 2004 kan nu elimineras av ekonomiska skäl.

Internationella insatser

Sverige deltar i dag med ca 760 personer i 15 olika missioner världen runt. ”Allians för Sverige” vill att Sverige ska öka sitt internationella engagemang. Svenskt försvar bör på sikt klara av att 260 samtidigt leda och delta i två långvarigt pågående insatser av bataljonsstorlek och samtidigt med mindre enheter delta på ytterligare några platser. Sverige skall därutöver aktivt delta i uppbyggandet av EU:s nya snabbinsatsstyrkor. Inledningsvis bör Sverige organisera en *battle group* tillsammans med ett eller flera länder, t.ex. Finland. Målet är att Sverige på sikt skall ha kapacitet att sätta upp en egen *battle group* eller att delta i två olika *battle groups* tillsammans med andra länder. Med idag 265 känd planering måste Sverige 2007 kunna ställa upp med ca 1100 man. Utbildningsplatserna måste motsvara den internationella förmåga Sverige ställer till förfogande. Speciellt gäller detta stridande förband. Det bör övervägas om det behövs ytterligare utbildningsplattformar. För att Sverige ska gå in med stridande förband ska alltid FN-stadgans intentioner följas.

270 Sverige behöver en strategi för sina internationella insatser. Innan det konkreta erbjudandet om deltagande framförs måste Sverige ha kriterier för olika tänkta handlingsalternativ. Vilka förband som skall skickas vart och i vilken omfattning. Om flera insatser blir aktuella under en begränsad

275 tidsperiod kan Sverige tvingas prioritera. Det är viktigt att kriterier för en sådan prioritering fastställs. Om de bakomliggande målen för insatsverksamheten lyfts fram och rangordnas enligt fastlagda kriterier minskar risken för slöseri med resurser.

280 Strategin för internationella insatser bör utgå från en ideologisk utrikespolitik som baseras på solidaritet, mänskliga rättigheter och fred och demokrati. Utgångspunkten ska vara bredare än enbart militära operationer. Krishantering och civila delar bör även finnas med. Exempel är bidrag till att bygga upp rättsväsenden som fungerar, polisutbildningar och demokratibygge.

285 Svenska soldater ska i första hand användas för fredsbevarande insatser, men anställd personal i försvaret ska även kunna medverka i fredsframtvängande insatser. Målet för svenskt deltagande i internationella operationer bör vara *smalare men djupare*. Dvs. Sverige ska satsa på ett färre antal missioner och samtidigt delta med en större trupp. I en gemensam insats med andra länder bör Sverige satsa på den specialkompetens vi är erkänt bra på. Hit hör bl a minröjning, logistik och flyg.

290 I arbetet med internationella operationer kan och bör det nordiska samarbetet intensifieras. Nordiska initiativ bör tas för att sätta press både på EU och FN för att agera mer kraftfullt i internationella kriser.

295 Centerpartiet föreslår att ett svenskt CIMIC-råd (Civil Military Cooperation) skapas under utrikesdepartementet. CIMIC-rådet ska bestå av huvudaktörerna på området. Rådets uppgifter ska vara att koordinera svenska insatser, ha en överblick över vilka kapaciteter Sverige har, utveckla det svenska deltagandet, bidra till kompetenshöjning och vara ett centrum för erfarenhetsutbyte. CIMIC-rådet bör även utarbeta en kodex för svenska CIMIC-insatser som täcker alla faser av en konflikt. Kodexen ska vara klar och tydlig. Sexuella trakasserier, sexuellt utnyttjande är absolut förbjudet och barnkonventionen skall följas. Reglerna ska gälla alla som deltar i en insats, såväl civila som militära. Spelreglerna bör vara formade utifrån att NGO: s och Försvarsmakten jobbar utifrån olika förutsättningar. Syftet med ett CIMIC-råd är att försäkra sig om att de svenska 300 insatserna, både humanitära och militära, prioriteras på rätt sätt.

Försvarsmaterielexport

305 För att möta dagens hot och hotbildsutveckling är det inte rimligt att Sverige ska ha en nationell produktion av försvarsmateriel. I stället måste Sverige dela kostnaderna för utveckling och tillverkning med andra länder. Sverige deltar redan i dag i ett antal projekt avseende utveckling, tillverkning eller anskaffning av försvarsmateriel. På företagsnivå finns en mängd samarbeten.

Försvarsindustrin i Sverige ägs också till stor del av utländska ägare.

310 Varje enskilt ärende om export eller internationellt samarbete föregås av en prövning. Sverige ska fullgöra sina internationella förpliktelser och åtaganden på exportkontrollområdet samt verka internationellt för en effektiv exportkontroll.

315 Sverige importerar idag försvarsmateriel från icke-demokratiska länder. Ett exempel är att lasersikten importeras från Vitryssland. Det är uppenbart att det saknas regler och lagstiftning om import av försvarsmateriel. Det ska inte vara möjligt att importera försvarsmateriel från länder som kränker mänskliga rättigheter och vars ledning stryker alla försök till en demokratisk utveckling. En lagstiftning om import av försvarsmateriel bör tas fram.

EU eller Nato?

320 Sveriges säkerhet är kopplat till säkerheten i övriga delar av världen, främst säkerheten i vårt närområde. Vill vi att Sverige och Sveriges åsikter ska tas på allvar bland andra länder måste vårt vi öka vårt engagemang. Både resursmässigt (personal och materiel), men även vad gäller ansvarstagande och beslutsfattande. Sverige ska finnas med när internationella insatser diskuteras, Sverige ska vara med där besluten fattas. Det finns två olika alternativ för hur detta kan ske.

325 Antingen ansöker vi om ett svenskt medlemskap i Nato eller så fördjupar vi samarbete inom EU. Centerpartiet har redan tidigare uttryckt en önskan att EU ska vara en politisk, diplomatisk och ekonomisk balans till USA: s dominans. Det mest naturliga vore att utveckla samarbetet inom EU även inom ramen för försvars- och säkerhetspolitik. EU bör vara den naturliga samtalspartner för USA när det gäller transatlantiska säkerhetsfrågor, inte Nato. EU-USA strukturen skulle vara
330 politiskt mer betydelsefull eftersom den skulle täcka mycket fler frågor. Nato är användbart, men inte avgörande. Nato är inte längre det viktigaste fora för politiska frågor.

I Nato är de europeiska länderna med som enskilda länder, inte som européer med en gemensam dagordning. I Nato avspeglas inte den ”soft power” i form av ekonomisk styrka och politiskt
335 inflytande som EU kunnat använda som hävstång för att fredligt reformera länderna i sitt närområde.

Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna har stärkts det senaste året, genom lyckade operationer i bland annat Kongo och Makedonien. Ett stärkt Europa inom detta område kommer att
340 leda till en större roll för EU på den globala arenan när det gäller fred och säkerhet i världen.

Afrikanska kontinenten har länge uppfattats som en kontinent i kris. Här råder ofta svält, aids-epidemin florerar, kriser och väpnade konflikter avlöser varandra, barnsoldater finns i främsta ledet i konflikterna, flera av länderna styrs av diktatorer. FN, EU och G8 jobbar aktivt för att bygga upp en afrikansk säkerhetsstruktur. Afrikanska Unionen (AU) har ansvar för att hantera kontinentens många konflikter. AU behöver hjälp för att klara av sina uppgifter. EU bör i sitt arbete för fred och säkerhet prioritera stöd och hjälp till AU. De nordiska länderna bör ta initiativ till bildandet av en Afrikansk Försvarshögskola för fredsstödjande operationer. Försvarshögskolan ska skapas utifrån ett avtal mellan AU, FN:s Department of Peacekeeping Operations och EU.

350

Europeiska Unionen

När fröet till vad som idag är den Europeiska Unionen först såg dagens ljus i form av Kol- och Stålunionen 1952 fanns en dominerande tanke - fred. Freden skulle uppnås genom samarbete och gemensam kontroll över viktig industri. Idag kan vi konstatera att grundtanken infriades, och det med råge. Dagens union med en inre marknad för varor, tjänster, kapital och människor, med 25 medlemsländer och ytterligare länder som står i kö för att få komma in i samarbetet är mer än vad Europas ledare ens kunde drömma om 1952.

Centerpartiet ser att det behövs en nytändning för Europasamarbetet. Ett övergripande mål som länderna gemensamt kan arbeta mot skulle inte bara ge EU styrfart, utan också på allvar få med unionens medborgare i processen. Längre trodde många att det arbete med ett nytt grundfördrag för EU, det som i folkmun har kommit att kallas "EU-konstitutionen" skulle kunna vara en sådan nytändning. Tyvärr visade det sig att unionens stats- och regeringschefer misslyckades med att på allvar låta Europas medborgare vara med i bygget av det nya fördraget. Efter att först Frankrikes och därefter Hollands medborgare röstade nej till fördraget ligger det nu på is.

Vi ser att det innehöll många förbättringar mot det Nice-fördrag som gäller idag. Öppenheten skulle öka, demokratin skulle bli större och EU skulle bli betydligt vassare inom utrikesfrågor och i kampen mot brottslighet. Men framförallt var det ett fördrag som garanterade den fortsatta utvidgningen. Centerpartiet beklagar att dessa förbättringar inte kommer att kunna träda i kraft i november 2006 som det var tänkt. När processen med fördraget nu ska gå vidare ser Centerpartiet det som en verklig chans att få svar från Europas medborgare på frågan vad de vill ha Europasamarbetet till. EU:s ledare måste ta den chansen. Samtidigt är det oerhört viktigt att EU inte vänder sig inåt och lägger all kraft på sina regler. Det måste finnas kraft över att klara av

375 utvidgningen och att fullborda den inre marknaden.

Centerpartiets dröm är ett Europa där alla medborgare har samma värde och där såväl människorna som Europas alla regioner har lika möjligheter att utvecklas efter sina förutsättningar. Ett Europa som är garant för fred och välstånd Detta uppnår vi genom att skapa ett fördrag för EU där det
380 tydligt anges vilka unionens befogenheter är, för att undvika onödigt centralstyre. Genom att göra Europa starkt och vasst där det behövs och smalt där unionen inte behövs. Samt genom att ge unionen befogenhet att agera som fredsbevarande kraft både här hemma och ute i världen.

Ett smalare men vassare EU

385 Europasamarbetet har under många år byggt på funktionalistiska principer. Medlemsländerna har sett ett behov av att samarbeta och lyft upp den frågan på gemenskapsnivå. Det har fungerat, men nu blir det allt mer tydligt att samarbetet måste ta sin grund i något annat, i federalismens principer. Risken är annars överhängande att alla frågor som för stunden känns viktiga hamnar på EU-nivå. När EU:s medlemsstater kommit överens om hur EU ska styras och vad man ska samarbeta om
390 kommer EU också att bli mer lättöverskådligt för de medborgare som lever och verkar i unionen.

Med federalismens principer som utgångspunkt vill Centerpartiet skapa ett EU som arbetar med rätt frågor på rätt sätt. Vi vill se ett samarbete som är smalare men vassare. Som kan hantera de nationsövergripande frågorna som länderna, var för sig, inte mäktar med att lösa. Centerpartiet ser
395 att de frågorna i dagsläget är: fred, handel, brottsbekämpning och miljön.

På dessa politiska områden ska EU kunna agera med kraft. På så vis kan EU bli en verklig kraft för demokrati och fred i övriga världen. Fredsdrömmen kan aldrig sluta vid Europas yttre gräns, det är dags att på allvar arbeta för fred och stabilitet i hela världen. Var för sig skulle Europas länder aldrig mäktat med ett sådant åtagande, men tillsammans kan vi klara det.

400 Ett smalare EU

Idag sysslar EU tyvärr alltför ofta med frågor som lika väl kunde beslutas om på nationell eller lokal nivå. Detta leder inte bara till att de lokala beslutsorganen sätts åt sidan, utan också till att det inte finns kraft kvar för att leda de stora viktiga projekten, som freden och utvidgningen.

405 Många gånger riktas människors ilska och vanmakt mot klåfingriga EU-direktiv mot själva europasamarbetet, när det i själva verket är vår egen regering som ska kritiseras. Det händer alltför ofta att regeringen lyfter upp sina hjärtefrågor på EU-nivå, helt utan urskiljningsförmåga för vad EU:s uppgift är. Centerpartiet står till hundra procent bakom EU som princip, men det innebär inte

att vi alla gånger tycker om att den politik som förs inom unionen är bra. Det innebär också att vi
410 tycker att regelverket för EU kan bli bättre. För oss som är centerpartister, decentralister och
federalister kan det aldrig vara en gång för alla givet på vilken nivå politiska frågor ska lösas.

EU behöver ett tydligt regelverk, en kompetenscatalog, för unionen som tydligt säger på vilken nivå
olika frågor ska hanteras. Det som ofta kallas restkompetens, det vill säga de frågor som inte står
415 inskrivet i konstitutionen, ska automatiskt tillfalla den lägsta nivån. Det är den politik Centerpartiet
driver på nationell nivå, precis som på EU-nivå.

EU är i grund och botten ett mellanstatligt samarbete med överstatliga inslag. Centerpartiet vill att
det ska bli en tydligare maktindelning så att EU vet vilka uppgifter unionen har och staterna vet vilka
420 uppgifter de har. I de frågor som ligger på unionsnivån ska de folkvalda, det vill säga EU-
parlamentet få en starkare roll. EU-parlamentet har många gånger visat sig vara den instans som
faktiskt företräder folket. Det såg vi inte minst när parlamentet tog fighten mot den omstridde
Rocco Buttiglione som var på förslag till EU-kommissionär. En fight som parlamentet vann och där
kommissionens ordförande Barroso fick se sig besegrad.

425 Centerpartiet är dock aldrig berett att rucka på att det även fortsättningsvis ska vara de folkvalda
stats- och regeringscheferna samt parlamenten i varje enskilt land som måste vara överens för att
göra ändringar i EU:s fördrag, som utgör grunden för hela samarbetet.

Ett vassare EU

430 När EU blir smalare, kan det också bli vassare. Då kan unionen lägga all kraft på de områden där ett
överstatligt samarbete behövs. Om unionen ska kunna växa och bli det alleuropeiska samarbete som
Centerpartiet vill se måste den bli såväl smalare som vassare. Att förslaget till nytt fördrag har lagts
på is får inte innebära att utvidgningsprocessen stannar av. Det är av stor betydelse att EU lägger all
kraft på att ta in de länder i unionen som vill vara med och som uppfyller de så kallade
435 Köpenhamnskriterierna.

Vi lever i en tid när världen både växer och krymper. Växer, därför att vi idag kan handla varor från
hela världen, och krymper därför att det aldrig tidigare varit så enkelt att hålla kontakt med
människor på andra sidan jordklotet. Att skapa en Europeisk union som är stark där det behövs är
440 ett av många sätt att hantera såväl för- som nackdelar med globaliseringen.

Fred

Länderna i den Europeiska unionen har genom samarbete lyckats undvika krig med varandra i
445 närmare 60 år. Men man misslyckades länge med att behålla freden i länderna i vårt närområde.
Många av de länder som tidigare dignade under kommunismens och fascismens ok är nu välmående
demokratier och fullvärdiga medlemmar av unionen. Tyvärr är alla länder i Europa i dagsläget inte
stabla demokratier. EU har ett stort ansvar att upprätthålla fred och säkerhet i hela Europa. Ett sätt
att uppnå freden är att ständigt hålla dörren till EU öppen för nya medlemmar. Att EU fanns som ett
450 hägrande mål för de stater i Östeuropa som tidigare var kommunistiska har varit av stor betydelse
för deras snabba demokratiseringsprocess. Centerpartiet vill att fler länder ska få den möjligheten.

Målet kan dock aldrig vara att fred endast ska råda på vår egen kontinent. Europa har ett tungt
ansvar att ta på den Afrikanska kontinenten. Vårt koloniala arv förpliktigar.

455

EU måste kunna tala med en röst i utrikesfrågor. Det behövs någon som står upp mot USA:s
dominans, men också någon som kan vara USA:s partner. Att Europa stod splittrat under det
känsliga perioden innan USA invaderade Irak var inte bara ett stort misslyckande för unionen, utan
också ett svek mot våra medborgare som satte stort hopp till att EU skulle visa sig verkningsfullt.
460 EU:s måste klara av att vara en pålitlig partner till Förenta Nationerna.

Handel

EU:s handelspolitik har gått från att 1952 vara sätt att bevara freden till att idag bli en förutsättning
för att säkra välståndet i Europa. Frihandel har vart nyckeln för miljontals människor världen över.
465 En av EU:s stora utmaningar är att bryta ner de tullmurar och andra hinder som håller kvar stora
delar av världen i fattigdom. EU:s handelspolitik får dock aldrig hamna i motsatsställning till
biståndspolitikerna. Den inre marknaden har blivit avgörande för att kunna upprätthålla sysselsättning
och tillväxt. Idag råder fri rörlighet för varor, kapital och människor. Det är oerhört viktigt för
Europa att även tjänsterna släpps fria. Den inre marknaden tjänar även ett annat syfte, nämligen att
470 vara en så stark ekonomi att vi klarar av att stå upp för socialt och miljömässigt ansvar gentemot
multinationella bolag, vars budget är större än många länders statsbudgetar. Den inre marknaden
behövs för att möta USA:s jordbrukssubventioner och för att kunna tala med en röst i WTO-
förhandlingar. En röst vi måste använda för att sprida frihandelns fördelar till fler.

475

Brottsbekämpning

När brottsligheten går över gränserna måste även lagar och regler göra det. Kvinnor och barn säljs
som handelsvaror från fattiga länder i syd och öst för att tillfredsställa män i väst. Knarket som säljs

480 på högstadieskolornas skolgårdar har passerat många gränser innan det når till svenska barn och ungdomar. Kampen mot brottsligheten måste ges hög prioritet inom EU. Här måste unionen också få befogenhet att handla.

Miljön

485 Föreningar söker inte visum. Därför behöver EU vara starkt när det kommer till miljöområdet. EU bör ha överstatliga minimiregler och skatter på miljöområdet. Men det ska också vara möjligt för enskilda länder att ha hårdare miljökrav än vad unionen kräver utan att det betraktas som handelshinder.

Ratificeringsprocessen

490 Att det är de enskilda länderna som var för sig fattar beslut om fördragsändringar är en grundläggande princip för EU-samarbetet som aldrig får ruckas på. Men sättet att fatta dessa beslut framstår alltmer som föråldrade. Det bästa vore att få till stånd en modell där samtliga länder genomför ratificeringen samtidigt. Dels eftersom långa, utdragna ratificeringsprocesser riskerar att störas av händelser i omvärlden kan komma att påverka hur respektive land ställer sig till fördraget. Dels för att undvika situationer där länderna kan spela ut varandra.

495

Sveriges hantering

500 För Centerpartiets del skulle vi gärna se en betydligt bredare och mer levande demokratidebatt i Sverige än vad vi har idag, både om Sveriges och EU:s demokratiska utveckling. Vi vill ha en rejäl diskussion om var makten ska ligga, om det är hos den enskilde, hos kommunen, i regioner eller på staten. Vi välkomnar därför en bred debatt bland svenska folket om vad vi ska ha EU till. När EU:s stats- och regeringschefer nu har beslutat att lägga fördraget på is är det av yttersta vikt att Sverige tar chansen att hålla demokratikonvent runt om i landet för att lyssna in folkets åsikter och föra en diskussion för att tillsammans formulera EU:s uppdrag. Vi har nu den här tiden på oss att göra något konstruktivt för att uppnå ett smalare men vassare EU.

505

I dagsläget vet vi inte ens om det kommer att finnas något fördrag att ratificera. Hur en ratificeringsprocess skulle ha hanterats är därmed för närvarande ointressant. (Motion 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614)

510